

1 ÚVOD

Voda hraje důležitou roli při hodnocení potenciálu cestovního ruchu. Její absence i zastoupení, kvalita a velikost zvyšuje nebo snižuje hodnotu přírodního prostředí. Je základní podmínkou pro možnost realizace mnohých sportovních - rekreačních aktivit. Práv možnost provozování vodních aktivit může být rozhodující při výběru lokality pro uskutečnění cestovního ruchu. Cílem práce je popsat sportovní - rekreační aktivity spojené se **stojatou vodou** a uvést nejvhodnější lokality pro dané podmínky v **České republice**.

Vodní aktivity patří k nejrozšířenějším formám rekreace. Neustále vznikají nové podmínky spojené s vodou, které k nám přicházejí ze zahraničí. Práce je zaměřena na popularizaci vybraných sportovních - rekreačních aktivit spojených se stojatou vodou a na představení lokalit vhodných pro provozování vodních aktivit a trávení volného času. Největší pozornost bude věnována aktivitám, které jsou obecně dobře patřičné k velmi oblíbeným a snadno dostupným. Popsány budou také aktivity, které jsou v České republice provozovány teprve několik let a u kterých dochází k rostoucí popularitě.

Práce je rozdělena na dvě hlavní kapitoly. První se zabývá pojmy, které mají pro práci největší význam. Zaměřím se na potenciál cestovního ruchu, na hodnocení významu vodních ploch s rekreačním využitím, uvedu obecné informace o vodě a zmíním nejvýznamnější vodní plochy v České republice. Druhá část práce je zaměřena na aktivity, které jsou prováděny na stojaté vodě a obsahuje také informace o tom, které lokality jsou pro provozování daných podmínek vhodné.

2 CÍLE A ÚKOLY

Cílem práce je popsat sportovní - rekreační aktivity spojené se stojatou vodou, které jsou provozovány v České republice a uvést nejvhodnější lokality pro dané činnosti. Tímto bych chtěla poukázat na to, že i země bez moře disponuje dostatkem kvalitních stojatých vodních ploch, které jsou vyhovující pro provozování různých vodních aktivit v rámci aktivního i pasivního trávení volného času a tím pádem jsou vhodné pro uskutečnění cestovního ruchu.

Úkoly:

- Charakterizovat sportovní a rekreační cestovní ruch
- Charakterizovat potenciál stojatých vodních ploch s rekreačním využitím
- Zpracovat soupis nejdleších vodních ploch v České republice
- Popsat vybrané činnosti spojené se stojatou vodou
- Uvést vhodné lokality pro provozování vodních aktivit

3 METODIKA

Při zpracování práce jsem využila především metodu sekundární analýzy, metodu popisnou a také introspektivní metodu.

- *Metoda sekundární analýzy* představuje rozbor již existujících materiálů, které byly vytvořeny jako primární data. Informace jsem získávala z odborné literatury, odborných časopisů, využila jsem i údaje z diplomových prací. Znamé množství dat jsem získala i z internetových zdrojů.
- *Metoda popisná* spoívá ve zjištění a následného popisování určitého jevu nebo procesu. Představuje snahu zachytit a popsat jev nebo proces tak, aby popis co nejlépe a nejpečlivěji odrážel skutečnost.
- *Metoda introspektivní* se opírá o osobní znalosti a zkušenosti pisatele, který se v určité oblasti pohybuje.

4 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

V této části vysvětlím pojmy cestovní ruch i potenciál cestovního ruchu. Budu se zabývat dělením cestovního ruchu, uvedu hlavní předpoklady pro jeho rozvoj. Shrnu také nejdelejší poznatky z výzkumu, který hodnotí význam vodních ploch s rekreačním využitím. Dále se zaměřím na základní poznatky o vodě a jejím dělení, uvedu nejdelejší vodní plochy České republiky, zmíním se i o vodě tekoucí a podpovrchové.

4.1 Cestovní ruch

Pro vymezení pojmu cestovní ruch existuje řada definic. Za jednu z nejvýstižnějších je považována definice WTO (World Tourism Organisation - Světová organizace cestovního ruchu), která charakterizuje cestovní ruch jako širinnost lidí, spojující v cestování a pobytu v místech mimo místa jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho uceleného roku za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely (Inčertík et al., 2000, 15). Podle Heskové et al. (2006) je cestovní ruch významný společensko-ekonomický fenomén. Kaldorův představa nejvíce pohyb lidí nejen za účelem rekreace, ale i poznávání.

V odborné literatuře najdeme řadu různých kritérií systematiky cestovního ruchu. Podle motivace účastníků na cestovním ruchu rozlišíme různé formy cestovního ruchu:

- *Rekreační forma cestovního ruchu* - primární forma cestovního ruchu. Charakteristický je pasivní a aktivní odpočinek, který přispívá k regeneraci a reprodukci fyzických a duševních sil člověka. Forma vhodná pro všechny věkové kategorie. Realizuje se ve **vhodném rekreačním prostředí (voda, hory)**.
- *Sportovní (sportovní turistická, sportovní rekreační) forma cestovního ruchu* - jedná se o **sportovní zaměřené pobyty (vodní sporty, zimní sporty, turistika)**, vyvolává zájem lidí o aktivní odpočinek. Pohybová aktivita přispívá na zvyšování fyzické zdatnosti, ale i na rozvoj morálních a volných vlastností člověka. Obsahem může být i pasivní účast na sportovních akcích (diváci). Jako součást sportovního cestovního ruchu můžeme uvést i dobrodružný cestovní ruch, ale i myslivecký a rybářský cestovní ruch.

- *Kulturní poznávací forma cestovního ruchu* - umocňuje uspokojení duchovních potřeb, cílem je poznávání historie, kultury, tradic, zvyků, přírodních zvláštností. Představuje symbiózu vzdělávání a úrodného trávení volného času. Do kulturní poznávacího cestovního ruchu můžeme zařadit i studium v zahraničí.
- *Lázeňsko - léčebná forma cestovního ruchu* - jedná se o léčebné pobyty v lázních, ale i pobyty v rekreačních i wellness střediscích. Vyuffívá přírodní léčivé zdroje, je zaměřen na prevenci, relaxaci, léčbu.
- *Jiné formy* - například náboženský cestovní ruch, agroturistika, chatarský, karavanový, lodní, gastronomický i kongresový cestovní ruch, nákupní turistika, cestovní ruch seniorů, rodinný

Kromě forem lze cestovní ruch rozdělit i na druhy. Ryglová (2009) vychází z několika kritérií:

1. dělení podle místa realizace

- *Domácí cestovní ruch* - cestování v rámci vlastní země
- *Zahraniční cestovní ruch* - příjezd obyvatel ze zahraničí (aktivní cestovní ruch) a výjezd obyvatel dané země do zahraničí (pasivní cestovní ruch), při tranzitním cestovním ruchu se účastník pohybuje na území, které není cílem pobytu, například země jen projíždí
- *Vnitřní cestovní ruch* - domácí a aktivní cestovní ruch
- *Národní cestovní ruch* - domácí a pasivní cestovní ruch
- *Mezinárodní cestovní ruch* - veškerý cestovní ruch spojený s překročením hranic států

2. dělení podle způsobu financování

- *Volný cestovní ruch* - účast není nikým podmíněna a každý si ji hradí sám
- *Vázaný cestovní ruch* - účastník si hradí pouze část nákladů spojených s účastí a musí splňovat určité podmínky (například zdravotní pojištění)

3. dělení podle délky trvání

- *Krátkodobý cestovní ruch* - 2 až 3 dny (víkendový cestovní ruch)
- *Dlouhodobý cestovní ruch* - nad 3 dny

4. len ní podle zabezpe ení pr b hu
 - *Organizovaný cestovní ruch*- ú ast je zaji– ována cestovní kancelá í nebo jiným zprost edkovatelem
 - *Neorganizovaný cestovní ruch*- ú ast si ú astník zabezpe uje sám
5. len ní podle po tu ú astník
 - *Individuální cestovní ruch*- ú astník se ú astní cestovního ruchu sám
 - *Kolektivní cestovní ruch* - rodinný, skupinový, klubový i masový
6. len ní podle ro ního období
 - *Letní cestovní ruch*
 - *Zimní cestovní ruch*
 - *Sezónní cestovní ruch* - sezóna je obdobím s vysokou náv-t vností místa
 - *Mimosezónní cestovní ruch* ó období nízké náv-t vnosti
7. len ní podle vlivu na flivotní prost edí
 - *Tvrký turismus*- nebere ohled na prost edí, kde realizuje cestovní ruch
 - *Mkký turismus*- chová se –etrn

Hesková et al. (2006) p idává dal-í kritéria:

8. len ní podle v ku ú astník
9. len ní podle rekrea ního prostoru ¹
 - *M stský cestovní ruch*
 - *Venkovský cestovní ruch*
 - *Cestovní ruch ve st ediscích cestovního ruchu*²
10. len ní podle poufítého dopravního prost edku (lodní, letecký cestovní ruchí)

¹ Rekrea ní prostor ozna uje území s p íznivými podmínkami ur ítého stupn , které lákají turisty k náv-t v . Jedná se p edev-ím o volné plochy, které jsou p ímými nositeli rekreace (vodní plochy, hory, lesyí).

² St edisko cestovního ruchu je místo, které je dopravn p ístupné, je vhodn vybaveno a umofl uje vyuffití v-ech funkcí, kterých je daný prostor nositelem.

4. 2 Potenciál cestovního ruchu v České republice

Potenciál cestovního ruchu představuje souhrn všech předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu na daném území. Hlavní předpoklady a podmínky lze rozdělit na:

1. Podmínky přírodního charakteru

- *Hydrologické podmínky*- typ vodní plochy, velikost, čistota
- *Klimatické podmínky*- vítr, sucho, sněhí
- *Charakter terénu* - sklon svahů, nadmořská výška
- *Fauna a flóra*
- *Přírodní zvláštnosti*- propasti, sopky

2. Podmínky společenského charakteru

- *Kulturně-historické*- památky, tradice, kulturní zřízení a akce
- *Sociálně ekonomické*- celková úroveň státu
- *Materiálně technické*- úroveň ubytovacích, dopravních, stravovacích, sportovních a rekreačních i kulturních zařízení
- *Politické*- politická stabilita i nestabilita, možná existence násilí, války
- *Ekologické*- čistota ovzdušší, vod, nezávadné potraviny, radioaktivní nebezpečí
- *Personální*- úroveň profesionality pracovníků v cestovním ruchu
- *Administrativní*- výjezdové a vstupní formality (víza, pasy, clo)
- *Demografické*- mentalita, zvyky, vzdělanost obyvatelstva

Potenciál krajiny pro cestovní ruch tvoří veškeré využitelné zdroje, ať již přírodní i kulturně-historické, které jsou cestovnímu ruchu v daném regionu k dispozici a umožní smysluplné využití regionu. Aby se určité území stalo cílem cestovního ruchu, musí vykazovat určité podmínky. Přírodní podmínky, resp. přírodní potenciál jsou rozhodujícími lokalizačními faktory v různých aktivitách cestovního ruchu a rekreace (Vystoupil, Tauer & Holešinská, 2005, 7).

Často používaným postupem je hodnocení potenciálu z pohledu vhodnosti daného území pro určitou formu cestovního ruchu (lyžování, turistika). Z hlediska využití volného času je v ČR velmi významným fenoménem **letní rekreace u vody**. Vystoupil et al. (2005) uvádí **analýzu**, ve které bylo hodnoceno **276 vodních ploch s rekreačním využitím**. Při hodnocení významu byly stanoveny 3 stupně významnosti na základě následujících kritérií:

- *Lokální stupe* - výskyt vodní plochy s omezenou nabídkou slufleb a sportovního vyfilití a s podpr m rnou kapacitou ubytovacích za ízení
- *Regionální stupe* - výskyt vodní plochy s pr m rnou nabídkou slufleb a sportovního vyfilití, v etn kapacit ubytovacích za ízení
- *Nadregionální stupe* - výskyt více jak dvou st edisek s nadpr m rnou nabídkou slufleb a sportovního vyfilití, v etn kapacit ubytovacích za ízení

Vybráno bylo 92 vodních ploch, které dosahovaly jednoho ze stup významnosti. Nadregionálního stupn dosáhlo 11 objekt , regionálního 23 a lokálního 58 vodních ploch. Hodnocené vodní plochy se nachází ve v-ech krajích eské republiky, nejvíce je jich v Jiho eském a Jihomoravském kraji a kraji Vyso ína.

4.3 Voda

Hydrosféra je vodní obal Země, který je tvořen vodou povrchovou, podpovrchovou (přírodní póry, pukliny), vodou obsaženou v atmosféře (pára, déšť, sníh) a vodou v živých organismech. Voda povrchová je soustředěna především ve světovém oceánu a v mořích, dále ve vodních tocích, v přirozených vodních útvarech (jezera, bažiny), v umělých vodních nádržích (přehrady, rybníky).

Rozdělením vody na Zemi se zabývá hydrologie. Podle Kaňparovského (1999) je povrch Země ze 71 % pokryt vodou. Asi 97 % tvoří slaná voda. Sladká voda pokrývá jen nepatrnou část. Na zemském povrchu najdeme i vodu brakickou a směšná voda sladká a slaná.

Podle stálosti dle vody na stojatou a tekoucí (vodní tok). Stojatá voda se dělí na vodu přirozenou a umělou.

Do přirozených stojatých vod patří:

- Oceány a moře
- Jezera
- Mořály

Mezi stojaté umělé vody patří:

- Rybníky
- Vodní nádrže

4.3.1 Jezera

Jezero je přirozená sníženina zemského povrchu vyplněná vodou (Kaňparovský, 1999, 59). Jezera jsou napájena srážkovou, povrchní a podzemní vodou. Na stojaté vody přírodního původu je naše republika poměrně chudá, a to zejména v plochou.

Podle vzniku můžeme jezera v České republice rozdělit na:

- Jezera ledovcového původu - vznikla modelacíinností ledovců
- Krasová jezera - vznikla zaplavením krasových depresí
- Rašelinová - zastávají rašeliníkem a mechy
- Jezera vzniklá sesuvem půdy
- Jezera antropogenního původu - zaplavené lomy

V České republice převládají jezera ledovcového původu. Většina z nich leží na území Moravy - *erné, Bertovo, Plešné, Laka, Prácheňské*. V Krkonoších jsou ledovcová jezera jen na polské straně. Malé rozměry mají krasová jezírka, která vznikla na dně krasových propastí (například v Macoře) nebo v jeskyních. Na severní Moravě u obce Rejvíz najdeme dvoutáhlé jezírko. V západních částech leží *Odlezecké (Mladotické)* jezero, vzniklé zahrazením údolí při sesuvu v roce 1872.

Známé je také *Kamencové jezero* u města Chomutov v severních částech. Již ve středověku zde existovalo malé jezero, poblíž kterého byl několik staletí tefel kamenec. Voda se nakonec rozlila aflu do vytěfeleného prostoru. Kvůli chemickému složení zdejší vody v něm nemohou plavat žádné živočichy. Naopak lidé si koupání v něm pochvalují, takže je oblíbeným cílem návštěvníků.

Největší a nejhlubší jezero je *erné jezero* s rozlohou 18,4 hektarů a hloubkou 39,8 m (Dobrovolná, 1998, 101). Některé zdroje uvádí jako nejhlubší jezírko v *Hranické propasti* (220 m je zatím největší změřená hloubka, maximální hloubka dosud není známa). Nejvýše položené jezero je *Laka*.

4.3.2 Rybníky

Rybník je umělá vodní nádrž, která byla vybudována nasypáním zemní hráze (Kašparovský, 1999, 61).

Rybníky dělíme na:

- Průtočné- vybudované na vodních tocích, využívány hlavně pro chov ryb
- Pramenité- vybudovány v místě vyvěrajících pramenů
- Nebeské- zásobovány výhradně vodou z atmosférických srážek

Budování rybníků má u nás velmi dávnou tradici. Hanel (2001) uvádí, že první rybníky byly stavěny již ve 13. století. Za vlády Karla IV. byl postaven Velký rybník u Doks, dnes nazývaný Máchovo jezero. Největší rozkvět rybníkářství nastal od poloviny 15. století, kdy byly budovány rozsáhlé rybníčné soustavy navzájem propojené kanály.

Mezi nejznámější stavitele rybníků patří Vilém z Pernštejna, který vybudoval i Opatovický kanál. Ten zásoboval vodou z Labe rybníky na Pardubicku. Další významný stavitel Josef Těpálek Netolický postavil Zlatou stoku (napojení na Lufnici). Dalšími

slavným stavitelem byl Jakub Králov z Jelčan. Dal vybudovat Rožmberk a založil Novou řeku, která odvádí vody z rybníků a třebošské soustavy do Nefčárky.

Největší koncentrace rybníků je v Třebošské pánvi na jihu Čech. Plochou největší rybník je *Rožmberk*. Mezi další velké a významné rybníky patří *Horusický rybník*, *Bezdrév*, *Dvořák*, *fieluský rybník*, *Bezdrév*, *Velký Tisý*, *Záblatský rybník*, *Nesyt*, *Máchovo jezero*, *Dehtá*, *Velká Holná*, *Velké Dávkovo*, *Sv. Rybník*. Rybník s největším objemem vody je *Stavkovský rybník*.

Rybníky slouží pro chov ryb, k rekreaci, pro zásobování pitnou a užitkovou vodou. Rybníky mají i význam pro strážce ekologické vody a vegetace poskytují útočiště vodním a vlhkomilným organismům.

4.3.3 Pehradní nádrže

Pehradní nádrže jsou uměle vytvořený prostor k zadržení vody pro různé vodohospodářské účely (Kašparovský, 1999, 61). Nádrže byly budovány hlavně v průběhu 20. století. V ČR jich najdeme na 150 (Anonymus, 2011a). Zadržují přes 3 km³ vody, dodávají přes 70 % z celkové spotřeby pitné vody v České republice (West, 2007).

Pehradní nádrže dělíme podle účelu na:

- Nádrže zásobní- zadržení vody, která je vypouštěna podle vodohospodářské potřeby
- Nádrže ochranné- zadržení vody při povodních
- Nádrže vyrovnávací- zachycování nevyrovnaných odtoků z hydroelektrárny
- Nádrže víceúčelové- výroba elektrické energie, zásobování pitnou vodou, zavlažování, doprava, turistika, rekreace

Nejvíce vodních nádrží se nachází na řece Vltavě - Vltavská kaskáda. Jedná se o soustavu vodních děl na řece Vltavě. Vltavskou kaskádu tvoří celkem 9 pehradů *Lipno*, *Orlík*, *Slapy*, *Vrané*, *Trhobovice*, *Lipno II*, *Hněvkovice*, *Koňsko*, *Kamýk*.

Rozlohou největší vodní nádrže je *Lipno* na Vltavě - 4870 ha (Dobrovolná, 1998, 101). Nejhlubší nádrží jsou *Dalečice* na řece Jihlavě - 86 m (Dobrovolná, 1998, 101). Objem zadržované vody je největší *Orlík* na Vltavě. *Trhobov* (fielivka) a *Krušberk* (Moravice) jsou největšími pehradami zásobujícími pitnou vodou. Mezi další významné pehrady v České

republice patří *Nechranice* (Ohře), *Nové Mlýny* (Dyje), *Slezská Harta* (Moravice), *Hracholuský* (Mlýnský náhon), *Vranov* (Dyje), *Rozkoš*, *Jesenice* (Odrava).

4.3.4 Voda tekoucí

Tekoucí voda tvoří tzv. *vodní toky*. Voda protéká korytem (flabem), spodní část koryta je dno, boční části svahy. Během je označeno území přilehlé ke korytu. Vodní tok může být vytvořen přirozeně nebo uměle. Vodní tok přirozený vzniká soustavením vod ze srážek odtékajících po povrchu terénu, tím se tvoří koryto vodního toku. Mezi přirozené vodní toky patří bystřiny, potoky, říčky, řeky. Vodní tok umělý je vytvořen umělovkem. Příkladem mohou být vodní kanály, tunely, přehrádky, umělé slalomové dráhy atd. (Kašparovský, 1999).

Místem vzniku vodního toku je *pramen*. Soustava vodních toků na určitém území je označována jako *říční síť*. V každé říční síti rozlišíme hlavní tok a jeho přítoky. Kašparovský (1999) považuje za základní hydrologickou jednotku *povodí* - území, ze kterého vodu odvádí vodní tok. *Rozvodí* je hranice mezi jednotlivými povodími. *Úmoří* je území, ze kterého voda stéká do jednoho moře.

Česká republika je situována na hlavním evropském rozvodí mezi Severního, Baltského a černého moře (Janáček & Novák, 1998, 18). Kralický Sněžník je uzlem rozvodí těchto tří moří. Největší část republiky patří do povodí *Labe* a k úmoří Severního moře. *Morava* odvádí vodu do černého moře prostřednictvím Dunaje, *Odra* vede vodu do moře Baltského.

4.3.5 Podpovrchové vody

Vody podpovrchové dělíme na vody podzemní (obsaženy v podzemí, nevytvářejí souvislou hladinu) a vody podzemní - vyplňují pukliny a dutiny, vytvářejí hladinu podzemní vody. Zdrojem podzemní vod jsou především desivé srážky. Největšími zásobárnami podzemní vody jsou *české tabule*, *Chebská*, *Třebováská* a *českobudovická pánev*.

Podzemní vody obsahující vysoce procento rozpuštěných látek a plynů se nazývají minerální. Naše republika je na nich mimořádně bohatá, jejich využití v lázeňské léčbě má dlouhou tradici. Nejrozšířenějším typem minerálních vod jsou kyselky, které mají zvýšený obsah oxidu uhličitého. Nejvýznamnější oblasti výskytu minerálních vod, spojené s

láze stvím, se nacházejí v severozápadních částech (Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Frantičkovy Lázně, Teplice, Bílina), ve středních částech (Podbrdsko), v Jeseníkách (Karlova Studánka, Velké Losiny), ale i v dalších oblastech (Teplice nad Bečovou, Luhačovice). Jáchymov je známý pro svůj radioaktivní minerální pramen.

Místo přirozeného výstupu podzemní vody označíme pramen. Kategorizujeme je podle teploty vody (studené (teplota vody je nižší než teplota ovzduší), teplé (teplota vody je vyšší než teplota vzduchu), termální (37-50°C) a vřelá (nad 50 °C)). Nejteplejší vřelá je v Karlových Varech a má teplotu asi 72°C (West, 2007). Termální prameny a gejzíry (pravidelné erupce plynných vod) se vyskytují v oblastech s vulkanickou činností.

5 AKTIVITY NA STOJATÉ VOD

Podle dělení vod na stojatou a tekoucí, můžeme také vodní aktivity rozdělit na:

- aktivity prováděné na vodě stojaté
- aktivity prováděné na vodě tekoucí

Ve své práci se zaměřím na sportovní - rekreační aktivity, které se dají provozovat na **vodě stojaté**. Jedná se o plavání, vodní lyžování, barefoot skiing, air chair, wakeboarding, kneeboarding, kitesurfing, windsurfing, jachting, potápění, vodní motorismus, vyhlídkové plavby, rychlostní kanoistika, dračí loď, vodní kolo, aquazorbíng. Se stojatou vodou je spojeno i rybaření, pozorování ptáka i hmyzu, v zimě můžeme vyzkoušet bruslení, lední jachting nebo lední windsurfing. V následujících podkapitolách je popsáno několik z uvedených aktivit. V úvodu každé kapitoly činnost charakterizují, následně v textu zmíním historii, popíšu nezbytné vybavení a uvedu nejznámější místa, kde se daná aktivita provozuje.

5. 1 Plavání

Plavání je (lokomotivní³) pohyb těla ve vodě, při němž člověk využívá zvláštnosti prostředí a učelně se pohybuje v fládoucím směru - plaveč (Giehrl & Hahn, 2000, 6). Jedná se o pohybovou aktivitu, kterou lze provozovat od raného mládí až po stáří. Sportovní plavání má původ v Anglii, v roce 1896 bylo začleněno do programu Olympijských her.

Kvalitní zvládnutí plaveckých dovedností je předpokladem bezpečného provozování dalších pohybových aktivit a vodních sportů, například jachtingu, surfování, veslování, kanoistiky, raftingu a potápění (Čechovská & Miler, 2008, 9). Podle obecně platných pravidel je za plavce považován člověk, který uplave bez potíží 200 metrů. Plavec by se měl také umět potopit pod hladinu a skočit do vody. Tím by mělo být zabezpečeno to, že člověk bez problému zvládne nečekaný pád do vody. Podle Giehrla a Hahna (2000) by měl být plavec schopen plavat několika plaveckými způsoby. Mezi nejznámější způsoby patří prsa, kraul, znak a motýlek. V dnešní době je výuka plavání začleněna do vzdělávacího programu škol.

³ Lokomotivní pohyb je pohyb z místa na místo, schopnost se pohybovat v prostoru pomocí svalové činnosti

5. 1. 1 Vybavení plavce

K tomu, abychom mohli provozovat plavání, potřebujeme velmi málo. Lechowská & Miler (2008) považují za základní vybavení plavky, plavecké brýle, špičky a rukavice. V chladnějších vodách bývají plavky nahrazovány neoprenem. Vyufflíme si ruce plavecké desky, nadlehovací pomůcky, odporové destičky, které zvednou zábratní plochu ruky atd.

5. 1. 2 Lokality vhodné pro plavání

Pro plavání si můžeme vybrat skoro jakoukoliv vodní plochu. Plavat můžeme v rybníce, přehradě nebo v jezeře, v zatopeném lomu i v řece. Omezuje nás pouze teplota vody, její čistota a bezpečnost. Můžeme také věnovat pozornost ostatním športovcům a nepřehledovat své schopnosti.

5. 2 Vodní lyžování

Športovní lyžování je individuální sport prováděný na vodních lyžích s použitím tažného člunu nebo vleku (Anonymous, no date). Vodní lyžování se podle Zajace et al. (1983) skládá ze tří disciplín- slalomu (slalomová dráha vytyčená bójemi), figurální jízdy (předvádění triků) a skoků (skáče se z odrazového můstku, jde o to, dosáhnout co nejdelšího skoku).

První vodní lyže byly zkonstruovány v roce 1925 v USA Fredem Wallerem, který si nechal svůj vynález patentovat. Do Evropy se vodní lyže začaly šířit od roku 1929. V roce 1946 byla založena Mezinárodní unie vodního lyžování. Do Československa se vodní lyže dostaly v roce 1955. Vodní lyžování není zahrnuto do programu Olympijských her. Mezi známá jména českého vodního lyžování patří František Stehno, Martin Kolman, Petr Veselý i Martina Zlatohlávková.

5. 2. 1 Vybavení lyžaře

Vodní lyžování se provádí na stojaté i tekoucí vodě a je potřeba základní vybavení jako jsou vodní lyže s vázáním, lano, lun nebo speciální vlek, vesta, nejlépe i přilba a neoprenový oblek. Lyže jsou specializované pro každou disciplínu. Pro rekreační lyžování se používají turistické lyže. Jsou to dvě delší lyže, které mají dobrou vodivost. Slalomová lyže je jen jedna a má vázání pro obě nohy (Zajac et al., 1983, 70). Lyže na figurální jízdu jsou kratší a širší. Měly by se používat dvě lyže, anebo jen jedna. Skokanské lyže jsou pevné a stabilní. Jsou širší než lyže slalomová a vázání musí dobře držet nohu. Vázání je nejčastěji gumové - je pružné a pohodlné a zároveň pevně drží nohu. Skládá se ze špičky a patky. Cena lyží s vázáním se pohybuje kolem 5 až 30 tisíc. Lano je různě dlouhé podle jednotlivých disciplín. Jeho cena se pohybuje kolem tisíce korun. Zajac et al. uvádí délku 23 m na skoky, pro slalom 18, 25 m a pro figurální jízdu asi 12-15 m. Na lano je připevněna hrazdička, které se lyžař drží.

Tažný lun musí mít dostatečný výkon, aby dosáhl požadované rychlosti, a musí mít stožár na upevnění lana. V lunu by měl být kromě šoféra i tzv. pozorovatel, který sedí proti směru jízdy a kontroluje lyžaře. U dospělých zaátečníků by měl lun dosahovat rychlosti okolo 40 km/hod, u malých dětí asi 25 km/hod. (Zajac et al., 1983, 74). Přibližná cena motorových lun je kolem 500 tisíc. U vlekového lyžování je třeba tažná jednotka s lanem zavěšeným na minimálně 4 ocelových sloupech. Rozdíl je v technice jízdy - vlek na rozdíl od lunu nevytváří vodní vlnu.

Obrázek 1. Vodní lyžování

5. 2. 2 Lokality vhodné pro vodní lyžování

V současné době je v České republice registrováno 25 klubů. V mnohých z nich si zájemci mohou tento sport vyzkoušet. Ve většině center je k dispozici i poměrně kvalitní vybavení. Na internetových stránkách Českého svazu vodního lyžování (<http://www.cwsf.cz/>) jsou uvedeny i kontaktní osoby, na které se mohou lidé v případě zájmu obrátit. Většina provozovatelů také nabízí jízdu na wakeboardu, nafouknutém válci, gumách nebo banánu.

Například společnost BORO v **Davčicích u Prahy** nabízí vodní lyžování pro veřejnost. Nejedná se ale o žádný kurz. Zájemce jednoduše přijede a vodní lyžování si vyzkouší. Cena jedné minuty je 35 Kč. Zájemce bude poskytnuta základní instruktáž a poskytnut videoklip. Je ale možné si domluvit i lyžování s osobním trenérem, který jízdu podrobně rozebere. Podobný přístup i ceny nabízí také lokality popsané dále v textu.

Mezi známá místa, kde se provozuje vodní lyžování, patří **Brno** poblíž **Ústí nad Labem**. Nachází se zde i termální prameny, které jsou dnes využívány místním koupalištěm. Samozřejmě je poměrně široká i nabídka. Další vodní plochou je **Starý rybník v Olešovicích** u Znojma. K dispozici je tažný člun, ale i vleč, který je využíván především za letní období. Rybník je také vhodný k přírodním koupáním. V **Hlučíně** u Ostravy se nachází sportovní rekreační areál u rozlehlého jezera (130 ha). Používán je člun i tažný vleč. Jezero je také ideální pro wakeboarding, windsurfing i jachting. Nachází se zde i poměrně široká nabídka i vodních kol. V létě je jezero hojně využíváno ke koupání, je zde i pláž pro nudisty. Jezero je vhodné i k rybolovu. U **Havířova** se nachází **Třelická přehrada**, která slouží především k rekreaci. K dispozici je motorový člun, ale i elektrický vleč pro vodní lyžování. Trať je dlouhá přes osm set metrů. Nachází se zde Ski & Wake Park - sportovní areál pro provozování vodního lyžování, wakeboardingu, wakeskatingu a kneeboardingu. Vybavení je možné zapůjčit u provozovatele. Přehrada nabízí 3 veřejné pláže, provozuje se zde jachting, windsurfing, kiteboarding nebo potápění. Možná je i projížďka na loďkách, člunech, vodních kolech. Pořádají se zde i závody v dálkovém plavání i v triatlonu. Přehrada je využívána i k rybolovu, nejčastěji lovenou rybou je kapr a cejn. Nedaleko Třelické přehrady leží **fiermanická přehrada**, která je vhodná pro koupání, projížďky na člunech i loďkách, jachting nebo surfování. Slouží také k rybolovu, hojně se vyskytují dravci - štika nebo candát. Při stavbě přehrady vznikla nedaleko přehradní hráze **přírodní památka fiermanický lom**. U Pělouhe, nedaleko od Pardubic se nachází písčité jezero **Mlýnský náhon**. Kromě vodního lyžování, je nabízen i wakeboarding i svezení na kruhu nebo banánu taženém motorovým člunem. Provádí se zde i potápění, pořádány jsou závody v triatlonu a

dálkovém plavání. Dříve využívají vodní skluzavku. **Hracholusky** u Plzně jsou známou rekreační oblastí. Nabízeno je vodní lyžování nebo jachting. Je možné i koupání, rybaření, plavání lodí, i-lapadel. V provozu je i lodní doprava. Na přehradě **Horka** ve **Stráži pod Rálskem** (u Liberce) je umístěn vodní vleč, jeho délka je přes 800 metrů. Vodní vleč je využíván pro jízdu na vodních lyžích, wakeboardu, wakeskatu i kneeboardu. Turisty vozí vleč rychlostí do třiceti kilometrů za hodinu, ale při závodech dokáže jet i sedmdesátkou. Vyzkoušet můžete i kiteboarding. Malá hloubka nádrže přispívá k rychlému ohřátí plochy, proto je často využívána i ke koupání. Přehrada **Vrané** na Vltavě také nabízí vodní lyžování. Další aktivity, které je možné vyzkoušet jsou wakeboarding, jachting, windsurfing, jízda na lodích nebo i-lapadlech. Nedaleko Prahy v okrese **Brandýs nad Labem** se nachází **Kamenské jezero**, na kterém je také možnost provozovat vodní lyžování. Jezero je využíváno i ke koupání. Vodní vleč se nachází i na Velkém **Otvickém rybníku v Chomutově**. Vleč je nejdelší v ČR (780m). K dispozici jsou vodní lyže i wakeboardy. V sousedství Otvického rybníku se nachází známější Kamencové jezero. **Kamencové jezero** patří mezi nejrozsáhlejší jezera v ČR. Vzniklo zatopením dolů, kde byl dřívě kamenec a síra. Voda má příchutě úhynky na lidské zdraví a díky svému složení zde nerostou vodní řasy i sinice. Kamencové jezero je využíváno ke koupání, nachází se zde krásné pláže, v etně prostoru pro nudisty. K dispozici je i plavání loďkami i-lapadel, nabízen je i aquazorbink a vodní kolo. V roce 2010 byl pořádán Chomutovský pohár, na kterém soutěbili jezdci na dřevěných lodích. Další rybník, který je využíván jezdci na vodních lyžích se nachází v **Kostelci u Jihlavy** a nese jméno Silniční.

5.3 Barefoot skiing (lyžování na bosých nohou)

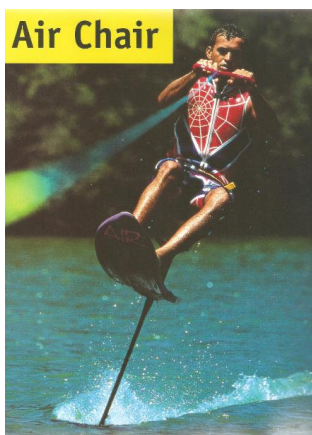
Jedná se o šlyžování bez použití lyží a obuvi. Sport vznikl v roce 1947 na Floridě. Přkopník vodního lyžování Chuck Sligh vytvořil teorii, že vodní lyžování je možné i bez lyží, pokud taflný lun jede dostatečně rychle. (Tomlinson, 2000, 132). Lyžování na bosých nohou je velmi obtížné a nebezpečné kvůli vysoké rychlosti. Proto je vhodné pouze pro zkušené jezdce na vodních lyžích. Soutěží se ve skocích do dálky, kdy se jezdec šodráflí z rampy, letí nataflný v horizontální poloze k vodě a poté přistává na nohy nebo zadnici. Délky skoků se dnes pohybují okolo 30 metrů.

Obrázek 2. Skok do dálky (Tomlinson, 2000, 132).

5. 4 Air chair (air board, sit-down hydrofoil)

Jezdec je při tomto sportu díky speciální lyži s nástavcem (kídlem) neustále nad hladinou. Šair chair je v podstatě vodní lyže se sedátkem a s nosným kídlem (Tomlinson, 2000, 131). Tento sport vzniká v roce 1989 díky Miku Murphymu a Bobu Wooleymu. Air chair je populární kvůli možnosti provádět různé figury a taky díky tomu, že není třeba se ho naučit. Pro tento sport není nutná ani vysoká rychlost a samotná jízda je podle Tomlinsona (2000) fyzicky mnohem snazší než jízda na vodních lyžích nebo wakeboardu. Cena této speciální lyže se pohybuje okolo 30 tisíc.

Obrázek 3. Air Chair (Tomlinson, 2000, 131).

5. 5 Wakeboarding, kneeboarding

Wakeboarding bývá označován za mix snowboardingu, surfingu a vodního lyžování. Při této aktivitě se jezdí na krátké, ale široké vodní lyži podobné surfu a jezdec je tažen na vodním vleku i motorovém člunu. Rychlost může dosáhnout až 70 km/hod. Kneeboarding je vodní sport podobný surfování. Jezdec při tomto sportu šedí na patách desky a opět je tažen člunem nebo vlekem po vodní hladině. Při této disciplíně si jezdci díky pevnému upevnění k prknu mohou dovolit zajímavé triky.

Obrázek 4. Wakeboarding

Obrázek 5. Kneeboarding

5. 5. 1 Vybavení wakeboardisty

V roce 1985 surfista Tony Finn vymyslel škurfel, něco mezi vodními lyžemi a surfovým prknem. Škurfel vypadal jako malé surfové prkno s výraznou špičkou a koncem. Dnes máme podle tvaru a velikosti desky rozlišovat **wakebord**, který má délku asi 130 centimetrů, **wakeskate**, který je menší a nemá vázání (triky jsou nižší a techničtější) a zašpičatělý **wakesurf**. Wakesurfing spočívá v tom, že je lovk roztažen člunem, šchytá vlnu za člunem a používá lano. Podle typu desky se odvíjí styl a možnosti jízdy. Cena wakeboardu i kneeboardu je kolem 6 až 20 tisíc.

5. 5. 2 Lokality pro wakeboarding

S prvopoátky wakeboardingu v ČR začala v roce 1994 malá skupinka naděnců na **Kamencovém jezeře** u Chomutova. Nejstarší wakeboardový klub v ČR se nachází ve **Skochovicích** u Prahy. Mezi další známé lokality, kde lze wakeboarding vyzkoušet patří **Davle** u Prahy, **Třelická přehrada** u Havířova, jezero v **Hlučíně** nebo **Stráž pod Ralskem**. Ve většině lokalit určených pro vodní lyžování je dnes k dispozici wakeboard i kneeboard.

5. 6 Kitesurfing (Kiteboarding)

Kitesurfing je označení pro jízdu po vodě na speciálním prkně za využití tažného draka. Je jedním z odvětví powerkitingu. Powerkiting využívá tažného draka na známém podkladu (voda, sníh). Poátky kitesurfingu jsou situovány do poloviny 80. let. Mezi první praktikující patří sportovci z Maui. Velký podíl na vzestupu tohoto sportu má konstruktér plachet Joe Koehl a Bruno Leganoux, který se zasloužil o vývoj konceptu křídla s nafukovacími díly.

První pokoušení kitesurfingu zalobili David Dorn a John Holzhall. Nejdůležitější bylo zajištění bezpečnosti. Používání bezpečnostních pomůcek se stalo základem prvního systému výuky, později známého pod označením K.I.S.S. (Kitesurfing international safety system). Systém K.I.S.S. je standard pro certifikaci instruktorů, akreditaci škol a bezpečnou výuku. Popularita tohoto sportu stoupla v posledních 10 letech. Vybavení pro tento sport je dnes již běžně dostupné. Mezi české kitesurfery patří například M. Zach, M. Hořejší nebo V. Holubová.

Obrázek 6. Kitesurfing

5. 6. 1 Vybavení kitesurfera

Nezbytným vybavením pro kitesurfing je deska - kiteboard, která není pevná ani na k nohám. Cena se pohybuje od 4 do 10 tisíc korun. Existují tři základní druhy - freestyle prkna (na skákání a především trik ve vzduchu), wave prkna - jednostranně orientovaná (jízda ve vlnách vysokých až několik metrů) a wide prkna - širší, vhodná pro začátečníky nebo do mírného větru. Dále potřebujeme nafukovacího draka - kite (kídlo). Cena kídla se pohybuje asi od 10 do 40 tisíc. Nafukovací má pevnou konstrukci, drží tvar a na vodě se nepotápí. Existuje i komorový drak, ale ten se liší od nafukovacího neumožňuje odstartování z vody po pádu. Komorový drak je vhodný například pro snowkiting. Další součástí výstroje je trapéz - úvazek, který má jezdec kolem těla a za který je pevně nadvážen drak. Trapéz se pohybuje v ceně asi 2 až 5 tisíc korun. Nejrozšířenější jsou trapézy bederní. Měly by chránit záda před zraněním a měly by být vybaveny nořítkem pro řešení krizových situací, kdy je nutné draka odizolovat. Další nezbytnou součástí jsou šňůry. Jejich počet závisí na typu kídla. Používán je dvoušňůrový a čtyřšňůrový systém. Šňůry mají délku mezi 20 a 30 m. Delší šňůry dávají kídlu větší výkon, ale snižují jeho citlivost. Křížení kídla je potěšitelná hrazda. Kídlo musí být vybaveno spolehlivým automatickým bezpečnostním uvolňovacím systémem. Ten by měl umožnit odpojení kídla od jezdce. Vhodný je i neopren, plavák a vesta.

5. 6. 2 Lokality pro kitesurfing

Kitesurfing máme v ČR vyzkoušet například na **Máchově jezere**. Jedná se o největší rybník v Libereckém kraji. Startuje se z písčité pláže. Na břehu se nachází množství sportovních potěšitelností, oblíbené jsou i projížďky výletní lodí. Mezi další kitesurfingové lokality patří **Lipno**. Lipenská přehrada poskytuje výborné podmínky pro windsurfing, kitesurfing, jachting i rybaření. Nachází se zde i množství lodí. Letní sezóna je vhodná pro relaxaci a koupání na písčité pláži. V zimě máme na zamrzlé vodní ploše bruslit, bříčkovat a nebo vyzkoušet snowkiting. Další vhodné místo pro kitesurfing je přehrada **Rozkoš**. Na Rozkoši jsou také výborné podmínky pro windsurfing, jachting a rybaření. Je také jednou ze zastávek tažného ptačtva. **Nechranická přehrada** leží na řece Ohři. Z důvodu mimořádně příznivých povětrnostních podmínek je vyhledávána zejména jachtingem a surfingem. Provozován je i rybolov. **Nové Mlýny** se nachází na jihu Moravy. Vodní dílo je rozděleno dvěma hrázemi do tří částí. Nové Mlýny I nebo také Horní Mlýnský náhon je především k rekreaci a turistice. Jedná se o turisticky nejnavštěvovanější část. Provozuje se zde kitesurfing, windsurfing, rybolov i

koupání. Střední vodní nádrž (Nové Mlýny II) je pro vodní sporty jsou zakázány. Dolní Novomlýnská nádrž (Nové Mlýny III) tvoří největší nádrž a používá se pro závlahy, rybolov a také k rekreaci. Provozována je zde i lodní doprava.

Na Nových Mlýnech najdeme i známou školu kitesurfingu HARAKIRI. HARAKIRI kitesurfing centrum se nachází v areálu autokempu Uni-camp, přímo na břehu III. Novomlýnské nádrže. Kurzy vedou proškolení instruktoři, kteří používají moderní výukové systémy. Zaručena je i bezpečnost a kompletní vybavení. Kurzy jsou pořádány jednodenní a dvoudenní (víkendové). Cena dvoudenního kurzu je 4999 Kč (v ceně je zahrnuta výuka, pronájem veškerého materiálu, pojištění, doprovodný program a slevy na nákup vybavení i další kurz). V nabídce je i dvouhodinová ochutnávka kiteboardingu za 999 Kč. Organizovány jsou také kurzy v zahraničí (Polsko, Egypt, Itálie).

5.7 Windsurfing

Windsurfing bývá označován za kombinaci surfingu a jachtingu (Zajac et al., 1983). Při windsurfingu stojí jezdec na plováku, který je opatřen stěrkou a plachtou a využívá síly vtrhu k pohybu po vodní hladině. Stěrkou plachty je s prknem spojen ohebným kloubem (na rozdíl od plachetnice), který umožňuje libovolné otáčení ve všech směry. Je to sport, který přetěžuje fyzickou kondici a odvalu. Sport, v němž člověk neprotestuje jen sám sebe, ale i přirodní prvky, vodu a vítr (Fára, 1983, 7).

Ve roce 1965 zveřejnil návrh Newman Darby v americkém časopise Popular Science nový plachtící vynález, velmi podobný dnešním kompletům (Kodeš & Hruška, 1990, 51). O dva roky později Jim Drake v Kalifornii spustil na vodu prkno se stěrkou, plachtou a ráhmem. Jimu Drakeovi poté začal pomáhat Hoyle Schweitzer. Společně si nechali roku 1968 vynález patentovat a založili firmu na výrobu windsurfingu. První zmínka o windsurfingu se dostala do Evropy roku 1971. Do ČSSR byl první plovák dovezen o tři roky později. Roku 1979 byl uznán Mezinárodní jachtářskou asociací IYRU (*International Yacht Racing Union*) jako samostatná lodní disciplína. V roce 1984 byl windsurfing začleněn do programu Olympijských her. V roce 2008 se stal windsurfing nejrychlejšími plavidlem poháněným větrem. Antoine Albeau dosáhl rychlosti 91 km/hod a tím překonal katamarán Yellow Pages Endeavour.

Dnes existuje mnoho disciplín, ve kterých se na windsurfingu soutěží. Pořádají se dálkové i rychlostní závody, především se freestylové triky. Soutěží se ve slalomu nebo se jezdí v příboji na obrovských vlnách. Mezi české windsurfery patří například J. a M. Slíva, R. Kamenský, O. Erban, P. Kučera, J. Slívová a další.

5. 7. 1 Vybavení windsurfera

šWindsurfing pat í ke sportovním odvětvím, která jsou velmi závislá na materiálovém vybavení (Tumbauer & Vobr, 2005, 16). Windsurf se skládá z několika základních částí: plovák, stěle, plachta, ostruha a ráhno. Velmi důležitou částí windsurfových výstrojů je trapéz. Cena nových kompletů se pohybuje od asi 40 do 60 tisíc korun.

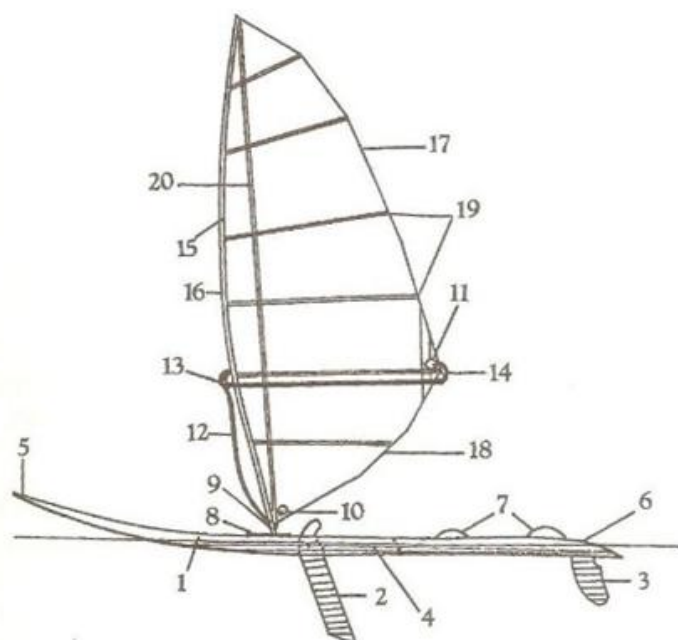
Plovák (deska i prkno) je dlouhý asi od 2,5 m do 3,8 m. Škratí a -ír-í plováky jsou obrátějí, delší jsou rychlejší (Zajac et al., 1983, 140). Bezdílek (1994) uvádí dělení plováků do 11 skupin. Výběr plováku se řídí především charakterem vodní hladiny, silou větru a vykonávanou disciplínou. Ostruha je umístěna v zadní části prkna. ŠHlavním úkolem ostruhy je vést plovák v požadovaném směru (Bezdílek, 1994, 69). Bez ostruhy je jízda na windsurfu velmi obtížná, protože má nízkou afl nemohlná.

šStěle je rourka, většinou kovová nebo laminátová. Na konci stěly je tzv. kloub, který má funkci tzv. kardanového kloubu, tj. umožní otáčení a naklánění plachty ve všech směrech (Zajac et al., 1983, 140). Dnes už jsou stěly vyráběny z jiných materiálů, podle kterých Bezdílek (1994) dělí stěly na tři skupiny: epoxidové, duralové a karbonové. Velkou roli hraje u stěly také tvrdost a tvar oblouku, který stěle vytváří.

Plachta je považována za motor desky. Díky plachtě získáváme rychlost. Bezdílek dělí plachty do několika skupin podle využití, podmínek a výkonnosti surfaře. Důležitý je také tvar plachty, který ovliví rychlost, manévrovatelnost i nástup do skluzu. Profil plachty udržují výztuhy tzv. spiry.

Ráhno slouží k ovládnutí plachty. Je to štylo propevněná pohyblivá ke stěle. ŠSe značnou mírou nadsázky bychom ho mohli označit za dítko. Je to jediná součástka, kterou naěruce během jízdy trvale drží a prostřednictvím které vnímáme síly působící na oplachtění a jejich změny (Tumbauer & Vobr, 2005, 57). Ráhno se upevňuje pomocí lanka nebo rychlouzavíratelné koncovky.

Jízda s trapézem je pohodlnější a umožní ujet větší síly. ŠVšou asné dobře rozlišíme tři základní typy: prsní, bederní, sedací. Sedací trapéz je prakticky ideálním způsobem. Jeho výhodou je, že se nachází v místě, které tělo vnímá jako své. Jezdec je tak schopen udržet i velkou plachtu. Jedinou nevýhodou je obtížnější manipulace. Prsní trapéz se dnes již nevyrábí, protože způsoboval bolesti zad a případně i závažná zranění. S bederním trapézem se manipuluje lépe než se sedacím, ale měl by být využíván jen při mírnějším větru. V silných větrech by také působil nepříjemně na páteř.

1. plovák	9. kloub stěžně	15. stěžně
2. ploutev	10. dolní úvazek	16. přední lík
3. ostruha	11. zadní úvazek	17. zadní lík
4. ploutvová skříň	12. startovací lano	18. dolní lík
5. příď	13. přední koncovka ráhna	19. spiry
6. záď	14. zadní koncovka ráhna	20. luf strip
7. poutka		
8. kolejnička		

Obrázek 7. Popis windsurfu (Bezdík, 1994, 27).

Obrázek 8. Bederní a sedací trapéz (Tumbauer & Vobr, 2005, 61).

5. 7. 2 Lokality pro windsurfing

V České republice se provozuje windsurfing například na přehradách **Nechranice**, **Jesenice**, **Rozkoš**, **Hlučín**. Důležitá je, aby vodní plocha nebyla chráněná před větrem. Vyuffívají se také rybníky, například v jižních částech **Sv. Bezdrev** a **Dehtá** dále **Rofmberk**, **Dlouhý rybník** v Lanškrouně nebo také **Velké Dářko**. Jeho rozlehlá vodní hladina se stala rájem pro plavání, windsurfingu i jachtingu, ale je vhodná i k projížďkám na loďkách. Další známou oblastí je **Máchovo jezero** (dříve nazýván Dokeský rybník). Vítr z východní strany bývá velice silný. Nabízí ideální podmínky i pro jachting. Mezi nejoblíbenější lokality se řadí i **Lipno**. Nejznámější oblasti na Lipně jsou Kovářov a Černá v Počumaví. Nejčastěji fouká jihozápadní vítr. Časté jsou vysoké vlny. Dobré podmínky jsou i pro jachting. Výborné podmínky nabízí i otevřená krajina okolo **Nových Mlýn**.

Asi nejznámější místa windsurfingu se nachází na Nových Mlýnech, v kempu ATC Merkur, který je vybudován na Mlýnské (Nové Mlýny I). Windsurfingová škola F4 vede kurzy dle nejmodernějších výukových postupů. Kurzy jsou vedeny zkušenými instruktory, podle úrovně jsou rozděleny skupiny na F1 - F4. Škola je určena především za mírně a středně silným větrem. Pro zkušené windsurfery je vhodnější dolní část (Nové Mlýny III), kde fouká silnější vítr a jsou zde i větší vlny. Škola F4 pořádá kurzy jedno nebo dvou týdnů. Cena týdenního kurzu je 3 990 Kč, dvoutýdenního 6990 Kč (v ceně je ubytování, výuka, zapůjčení kompletního vybavení, doplňkové sportovní tričko). Organizovány jsou i kurzy v zahraničí (Chorvatsko, Egypt).

5. 8 Jachting

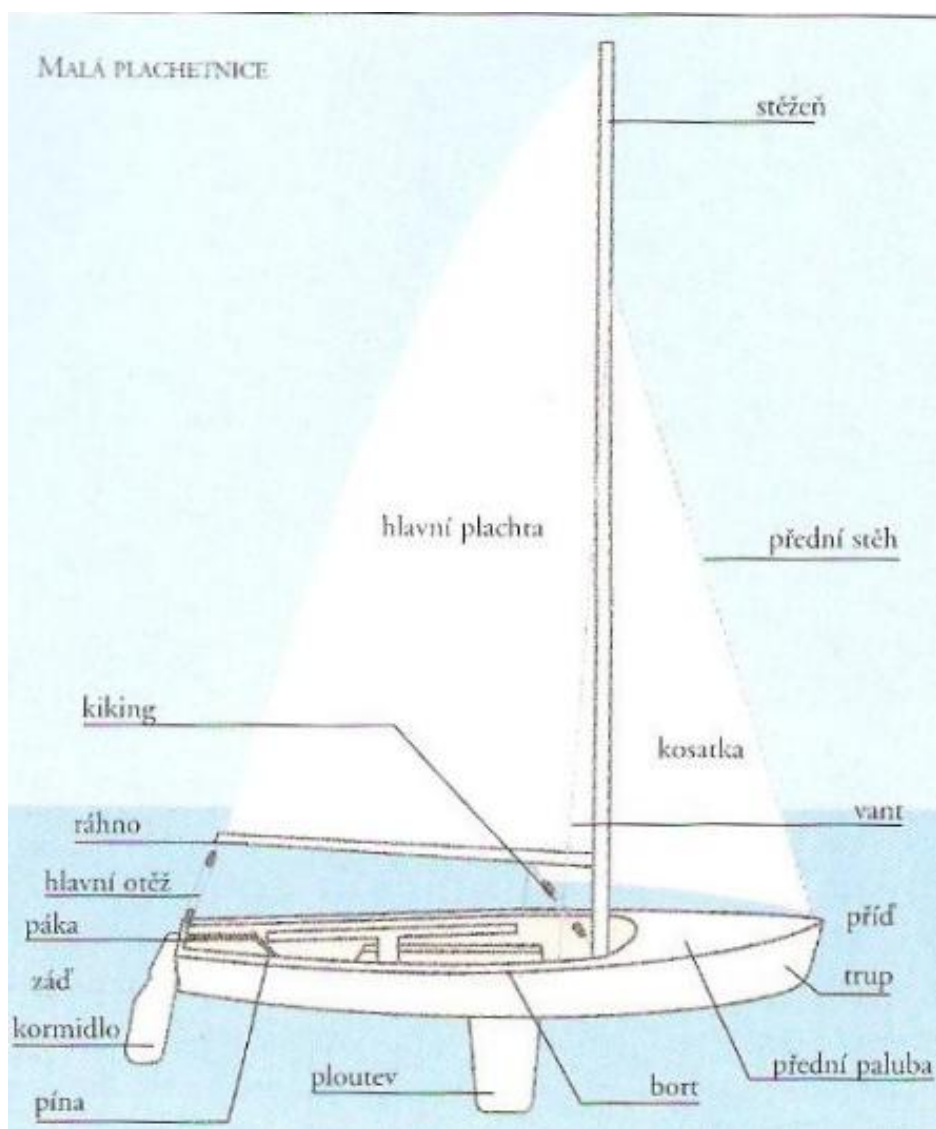
Plachetnice je téměř dokonalý vynález, který využívá přirozenou sílu větru a může přitom vyvolat relativní chaos přeměněný na řád a směr (Darton, 1998, 7). Jachting (nebo též plachtění) získal jako sport pro zámožné gentlemany na konci 19. století (Evans, 2003, 6). V Londýně roku 1907 byla založena mezinárodní jachtařská asociace IYRU (International Yacht Racing Union). Byla zavedena pravidla, na základě kterých nejrozšířenější lodní třídy a velikostí bylo označeno za monotypy a tím vznikly mezinárodní lodní třídy. První závod se konal roku 1851 mezi jachtařskými velmocemi Anglie a Amerikou (Pohár Ameriky). Kodešová Hrušková (1990) uvádí, že jachting patří k nejstarším olympijským sportům. Závody neproběhly jen na prvních (Athény) a třetích (Saint Luis) olympijských hrách. V Československu se

objevil jachtařský sport roku 1893. O dva roky později vznikl český jachtklub v elese s Josefem Rösslerem-Olovským. Olympijských her v Paříži (1924) se zúčastnili i českoslovenští jachtaři. Nejznámější českou jachtou je dnes Lenka Tmídová. V ČR najdeme asi na 130 jachtařských klubů.

Plachetnice můžeme dělit podle různých hledisek. Podle způsobu použití je dělíme na námořní (plavba po moři) a okružové (vnitrozemské vody). Rozdělujeme lodě ploutvové (pod trupem mají umístěnou ploutev proti stranovému splouvání) a lodě kýlové (kýl udržuje loď ve vzpřímené poloze). Známé je také dělení na jednotrupové a vícetrupové lodě. Setkat se také můžeme s dělením na malé otevřené plachetnice a kajutové plachetnice (mají kabinu na přespání). Ploutvové plachetnice stejně jako okružové mají menší hmotnost, jsou rychlejší a lépe se s nimi manipuluje než s plachetnicemi kýlovými. Kýlové lodě se na rozdíl od ploutvových nemohou převrátit. Víctrupové lodě nazýváme katamarány (s dvěma trupy) a trimarany (se třemi trupy) (Zajac et al., 1983, 101). Plachetnice obvykle dělíme dále na tzv. lodní třídy. Každá lodní třída má pravidla, která popisují přesný tvar, rozměry a hmotnost trupu, plachet a dalších součástí (Vrana, 1990, 7).

5. 8. 1 Vybavení jachty

Ploutvová plachetnice se skládá ze 4 základních součástí: trup, plachty, stěžeň a ráhno a ovládací prvky. Trup plachetnice obsahuje kokpit- prostor, kde se pohybuje posádka. Na dně lodi je umístěna ploutev. Vzadu končí trup kormidlem. Na které lodě mají v kokpitu i sací ventily, které odsávají vodu, která se do lodi dostala například při převrácení. Na které plachetnice mají jedinou tzv. hlavní plachtu. Jiné mají ještě kosatku, případně spinkar. Hlavní plachta má v předním a spodním lemu zátěže lano, které se zasouvá do drážky ve stěžeň a ráhno (Vrana, 1990, 15). Kosatka zesiluje účinnost hlavní plachty. Spinkar se používá při jízdě na boční a zadní vítr. Stěžeň je ukotven na dně lodi. Má podél zadní části drážku, do které se navléká přední lem hlavní plachty. Stěžeň je vybaven kladkami pro spouštění a vytahování plachet (Vrana, 1990, 17). Ráhno má drážku, kam se navléká spodní lem hlavní plachty. Je připojeno kloubem ke stěžeň. Pomocí ovládacích prvků regulujeme tvar profilu všech plachet, abychom získali co největší hnací sílu. Ceny malých otevřených plachetnic se pohybují asi od 200 tisíc korun.

Obrázek 9. Popis plachetnice (Evans, 2003, 22).

5. 8. 2 Lokality pro jachting

Podle Evanse (2003) je ideálním místem pro nácvik plachtění sladkovodní jezero nebo přehrada (mořská voda je agresivnější, působí příliv a odliv) o průměru do 1 km, s rovnoměrnou hloubkou, teplou vodou a stálým větrem. Důležité je, aby okolí bylo bez překážek, plavců, motorových plavidel. Pro začátečníky je nejlepší absolvovat kurz, který pomůže se zvládnutím základů.

Vhodnou plochou pro jachting je **Brněnská přehrada**. Rozkládá se na řece Svratce, dříve byla nazývána Kníničká, dnes máme zaslechnout název šPrýglů. Zakázán je zde vodní motorismus. Vyzkoušet máme jízdu na člapadlech, lodích, nebo se svést výletní lodí. Při dobré čistotě vody máme i plavat. V zimě je velmi oblíbené bruslení na zamrzlé hladině přehrad. Jachting máme provozovat i na **Orlíku**. Provozována je zde lodní doprava, která spojuje turisticky zajímavá místa umístěná téměř po celé délce jezera. Přehrada je vhodná i pro rybaření, plavání, je zde možnost i zapůjčení lodí člapadel. Na **Nechranické přehradě** jsou kotviště pro jachty hlavně na jihním břehu, nachází se zde i hodná pláň. Severní břeh je strmý a rozkládá se zde přírodní rezervace. **Vranovská přehrada** leží na řece Dyji a patří mezi nejteplejší a nejčistší přehrad v ČR. Pro jachting je využívána její část za hrází, tzv. jezero. Přehrada je ideální pro koupání, plavání, je možno si zapůjčit člouky, člapadla. Je ideálním místem pro rybáře, objevují se zde pstruzi, lipani, kapři, cejní, sumci, ulovit se dá i úhoř a štika. Provozována je zde i lodní doprava. Mezi další vhodné lokality pro provozování jachtingu patří **Rozkoš, Jesenice, Hracholusky, Nové Mlýny, Velké Dářko, Máchovo jezero**, rybníky **Svítava** a **Bezdrev**.

Lipno patří v ČR k nejoblíbenějším jachtingovým lokalitám, pořádány jsou zde i závody. Přístaviště pro jachty najdete v Lipně nad Vltavou, Frymburku a Černé v Počumaví. Malou plachetnici i katamarán je možné si zapůjčit. Provozována je zde i škola jachtingu, která nabízí kurzy jak pro začátečníky, tak i pro ty, co se chtějí v novém závodě. Škola jachtingu Lipno nabízí 5 kurzů. První je určen pro úplné začátečníky, účastník bude seznámen s lodí a získá představu o tom, co jachting obnáší. Trvá asi 3 hodiny a cena je 2200 Kč. Další 3 kurzy jsou dvoudenní, cena je 4900 až 6900 Kč podle typu lodí, děti do 12 let zaplatí 2900 Kč. Základní kurz je určen pro nováčky, účastník získá znalosti spojené s technikou jízdy, osvojí si základní názvosloví, naučí se pracovat s provazy, odplouvat a přistávat u břehu atd. Další kurz je určen pro pokročilý a rozvíjí znalosti z předchozího výcviku. V posledním dvoudenním kurzu účastník získá znalosti o závodním jachtingu. Pátý kurz je jednodenní a je zaměřen na teambuilding.

5.9 Potápění

Potápění je tichý sport, který je ideální hlavně pro individualisty. Jedná se o pohyb bez tíle ve vodním flivlu. Špotápění je sport, který se dá po d kladné instruktáfi rychle a bezpečně naučit. Základem každé výuky je a z stane systematické kolení v potápěské škole pod vedením zkušených instruktorů (Holzapfel, 2004, 6). Před přihlášením do kurzu je nutné absolvovat lékařské vyšetření, plavecké schopnosti by měly být na dobré úrovni. V naší zemi se potápěči sdružují do Svazu potápěčské republiky. V Česku působí výcvikové organizace **CMAS** (Confédération Mondiale des Activités Subaquatiques nebo World Underwater Federation), **PADI** (Professional Association of Diving Instructors), **IANTD** (International Association of Nitrox and Technical Divers) a **SSI** (Scuba Schools International). Průkazy a certifikáty od těchto organizací jsou celosvětově uznávány. Více informací o těchto organizacích naleznete na <http://www.stranypotapecske.cz/kurzy/>.

Mařák (1994) uvádí několik stupňů výcviku. Prvním stupněm výcviku je **potápění se základní výstrojí tzv. ABC výstrojí**. Jde o potápění bez vzduchového přístroje do hloubky asi 4 m. Základní výstroj se skládá z potápěčské masky, dýchací trubice a ploutví. Druhým stupněm je **potápění s jednou hvězdou (P*)**. Zahrnuje výcvik se vzduchovým přístrojem. Ve volné vodě se může potápět v doprovodu zkušeného potápěče P** (viz dále) do 10 m a P*** (viz dále) až do hloubky 20 m. Systém CMAS zahrnuje před tento stupeň (P*) ještě stupeň **potápění junior**. Ten je určen pro děti od 12 let a umožní uje potápět se ve volné vodě v doprovodu potápěče P** (např. rodiče) do malých hloubek. Dalším stupněm je **potápění se dvěma hvězdami (P**)**. Jedná se o potápěče, který je již plně vycvičen, má zkušenosti a může se ve volné vodě účastnit ponorů do hloubky přes 10 m spolu s potápěčem o nejméně stejné kvalifikaci. Dále existuje **potápění se třemi a čtyřmi hvězdami (P*** a P****)**. Tito potápěči jsou velmi zkušení, schopní vést skupinu potápěčů i potápění ve volné vodě. Jde o maximální možnou amatérskou kvalifikaci. Instruktorská oprávnění mohou získat potápěči minimálně se třemi hvězdami. **Instruktor s jednou hvězdou (I*)** je oprávněn vést výcvik, má v domostech metodice vyučování, může potvrdit kvalifikaci absolventů P*. **Instruktor se dvěma hvězdami (I**)** je oprávněn vést výcvik a potvrdit kvalifikaci absolventů P*, P**. **Instruktor se třemi hvězdami (I***)** může vést výcvik, potvrzuje všechny kvalifikace potápěčů, zastává funkce zkušených komisářů. Instruktorská oprávnění platí 5 let, poté musí znovu absolvovat zkoušku.

5. 9. 1 Vybavení potápe

Základní ABC potápešská výstroj se skládá z potápešské masky, dýchací trubice s morchlu a ploutví. ŠMaska vytváří mezi okem a vodou vzduchovou vrstvu. Oko sice vidí dobře, ale lom světelných paprsků způsobuje určité zkreslení (Zajac et al., 1983, 58). S maskou vidíme všechny předměty ve vodě o 25% větší a o jednu čtvrtinu blíže (Mašek, 1994). Masky dělíme na celoobličejové (používá je vojsko, hasiči, potápeři z povolání) a poloobličejové (kryje oči a nos). Masky se vyrábějí ze silikonu. Slouží k vyrovnávání tlaku. Dýchací trubice se je používána k tomu, aby potápeš mohl sledovat dění pod hladinou a současně nemusel zadržovat dech. Slouží k dýchání při plavání na hladině a umožní uje také vstoupit vzduch z tlakových lahví. ŠTrubice je vyrobena z materiálu, který je dostatečně pevný a zachovává tvar, a její délka činí maximálně 35 cm (Holzapfel, 2004, 31). ŠMorchl se skládá z trubice, náustku a upevňovacího zařízení. Ploutve se používají pro snadnější plavání pod vodou. Zvyšují povrchovou plochu chodidla a tím zvyšují i efektivitu plavání. Existují 2 základní typy ploutví: boti kové (s uzavřenou patou) a s upínacím páskem (otevřenou patou). ŠBoti kové ploutve, které mají otevřenou i prstovou část, se používají hlavně při potápečnické v teplých vodách. Ploutve s otevřenou patou (nakopáváky) se používají při potápečnické v chladnějších vodách a jsou opatřeny nastavitelnou gumovou páskou, aby se do nich mohly nosit neoprenové boty (Holzapfel, 2004, 29). Tvrdost (tuhost) a délka ploutví musí být přizpůsobena vlastním schopnostem. K ochraně (před chladem, od rkamií) se používají izolační obleky, neoprenové rukavice i boty, které snižují tepelnou ztrátu. Dále se používá opasek se zátkou, který je dlefitý pro regulaci stoupání a klesání pod hladinou, dlefitou součástí je i nůž (při zaplétání do provazů) dále hloubkoměr, hodinky, svítilna.

Mašek (1994) dělí výstroj na přístrojové potápečnické na potápešské přístroje s otevřeným, uzavřeným a polo uzavřeným okruhem. Potápešské přístroje s otevřeným okruhem se skládají z tlakové lahve, plicní automatiky, přívodních hadic s náustkem a nosných popruhů. ŠPotápeš vdechuje vzduch z lahve hadicí přes plicní automatiku a vydechuje přes výdechový ventil do okolního prostředí i do vody (Mašek, 1994, 41). Přístroje s uzavřeným okruhem vyžadují náročnou obsluhu, proto je používají především vojáci (dlefité je, třeba na hladinu nevystupují bublinky, které by upozornily na přítomnost potápeš).

Obrázek 10. Páskové ploutve a boti kové ploutev (Holzapfel, 2004, 29)

Obrázek 11. Masky (Holzapfel, 2004, 31).

Obrázek 12. TMřorchly (Holzapfel, 2004, 31).

Obrázek 13. Tlaková lahev (Holzapfel, 2004, 32).

5. 9. 2 Lokality pro potápění

Pro výcvik ve volné vodě je důležitá viditelnost alespoň na 4 metry. Při prvních lekcích se sestupuje do hloubky maximálně 5 metrů. Na závěr výcviku se zkouší potápění i v kalné vodě, sestupy jsou do větších hloubek a při výstupech z více jak 12 metrů se nacviují dekompresní zastávky (zastávky v určité hloubce trvající určitou dobu, tyto musí odstranit přebytek dusíku).

Potápět se můžeme v lomech, náhlebách, písčivých, pískovných, pískových a rybnících. V lomech a náhlebách je lepší viditelnost, ale nenajdeme zde tolik fauny a flóry. V pískových a rybnících je mnohem více zvířectva a rostlinstva, ale viditelnost je horší. Obecně platí, že nejlepší viditelnost je v jarních měsících. V České republice najdeme mnoho registrovaných potápěčských lokalit. V těchto místech je zajištěna možnost parkování a plnění lahví. Cena za ponor je od asi 50 do 200 Kč (platí se majiteli lokality) a nezahrnuje pojištění. Kompletní seznam registrovaných lokalit, jejich popis, aktuální stav a místní zákony a zvyklosti naleznete na <http://www.stranypotapecske.cz/lokality/default.asp>.

Mezi pískovny s nejlepší viditelností (až 7 metrů) patří **Orlická pískovna** u kempu Radava. Hloubka v těchto místech dosahuje 52 metrů. Pod vodou najdete celá hejna rybek, candáty a sestupující sumce. Vyskytuje se zde i mnoho štik. Kvůli velkému provozu plavidel je nutná výnosová bojá a plavání v hloubce větší než 2 metry. **Vranovská pískovna** (Vranov nad Dyjí) patří k jedné z nejlepších pískoven v ČR. Maximální hloubka je 42 m, viditelnost asi na 4 - 5 metrů. Nachází se zde hojně vyhledávané kolmé skály. K vidění jsou úhoři, okouni, štiky, sumci. Potápět se můžeme například i v **Jesenících** u Chebu. Můžeme najít zbytky zatopené vesnice, štiky, okouny, plotice. Hloubka je okolo 30 metrů, viditelnost 2- 3 metry. V Moravskoslezském kraji se nachází pískovna **Slezská Harta**, která dosahuje hloubky 62 metrů. K vidění jsou různé druhy ryb, raci a zatopené objekty. Viditelnost je asi na 3 metry. Potápění je zakázáno v prostoru u hráze a dále v horních úsecích zátok Dlouhá stráž a Pod černým mostem, kde jsou chráněná trdliště ryb. Pískovna **Pastviny** leží na Divoké Orlici v Pardubickém kraji. Hloubka je 24 metrů, viditelnost asi 2 metry. K vidění je spousta ryb (kapři, líní, candáti, okouni). Vidět jsou zbytky visuté fleznice, která se poufňovala k dopravě kamene z lomu, který je zatopený a tvoří část pískovny. **Pískovna Se** leží na Chrudimce a je známá závody v orientačním potápění. Hloubka je kolem 25 metrů, viditelnost na 3 - 4 metry. K vidění jsou pařezy, skalní stěny, vrak pramice, ryb je nejvíce u hladiny. Běh je strmý, proto je vhodný přístup do vody z lodi. Najdeme zde i plovoucí lodičky a náhlebky, pískovna je vyhledávána i rybáři. Na **Slapské pískovně** je spousta míst, vhodných

pro potápění. Například na místě zvaném Hrdlička jsou k vidění okouni, cejní, candáti, štiky, kapři, najdeme zde i hodně potopených plavidel. Hloubka 45 metrů, viditelnost na 3 metry. Na Vysočině najdeme **Dalešickou přehradu**. Známé je místo u Wilsonovy skály. Hloubka dosahuje 40 metrů, viditelnost je asi na 5 metrů. Je využívána i ke koupání, rybaření. Oblíbená je i výletní loď.

5.10 Rybaření

Sportovní rybaření má u nás dlouhou tradici a patří k velmi oblíbeným rekreačním aktivitám. Rybaření bezesporu uklidňuje, při lovu se rybář odreaguje od vědních starostí, což v dnešní přetechizované, uspěchané době rozhodně není zanedbatelné (Hanel, 2001, 32). Sportovní rybaření se začalo v ČR vyvíjet ve druhé polovině minulého století. Do té doby mohl lovit ryby kdokoli. Dnes je nezbytností státní rybářský lístek. Pro jeho získání je nutné úspěšné absolvování rybářského kolení. Teprve po získání rybářského lístku si může lovk koupit povolenku k rybolovu. Na území jižních a severní Moravy působí český rybářský svaz a na jižní Moravě Moravský rybářský svaz. Vody v České republice obhospodávané rybářskými svazy se dělí na pstruhové (převaňuje zde pstruh a lipan) a mimopstruhové (převaňuje v nich plotice, cejn, kapr, štika apod.). Jsou rozděleny do úseků, kterým říkáme rybářské revíry. Ojedinelou tradicí, kterou se nemůže pochlubit žádný sportovní rybářský svaz na světě, je přesná evidence úlovků. Největším úlovkem je kapří řád (Hanel, 2001, 32).

5.10.1 Vybavení rybáře

Mezi základní rybářské vybavení patří prut s jeho příslušenstvím. Slouží především k nahazování a ovládání nástrahy (viz dále). Na prutu najdeme naviják, který umožňuje nahazování a navíjení vlasce zprůměrně a tím i přitahování chycené ryby. Vlasce zprostředkávají kontakt lovcího s nástrahou na háček (Hanel, 2001). Háček se zasekává rybě do tlamy. Nástrahy slouží k vlastnímu lovu ryb a existují buď přirozené (řířaly, pijavky) nebo umělé nástrahy (třpytky, napodobeniny rybek). Rybář používá i tzv. návnadu nebo vnaďidlo. Vnaďidlo je věšák, kterým ryby vnaďíme, čímž lákáme, aby se naučily přijímat to, na čem chytáme, a aby si zvykly pravidelně navracovat určité místo, kde lovíme (Hanel, 2001, 37).

5. 10. 2 Rybářské lokality

Za nejoblíbenější rybářskou lokalitu jsou v obecně považovány **jihní řechy**, tzv. kraj rybníků. Za sportovním rybařením vyrazí do Jihočeského kraje kolem 25 000 turistů ročně, přičemž většina z nich je z tuzemska. Ze zahraničí jezdí do jihních řech za rybolovem nejvíce Rakušané, Němci a Nizozemci (TK, 2011, 40). Cena povolenek se pohybuje kolem 100 Kč za den, sezonní povolenka kolem 2500 Kč. Vyvrcholením rybářské sezóny je výlov rybníka. Uskutečňuje se na podzim. Pro veřejnost je tato událost atraktivní podívanou, pro rybáře však namáhavou a zodpovědnou prací (Hanel, 2001, 53).

Rybaří se nejenom na rybnících, ale i na pěhradách. Mezi oblíbené patří například **Lipno, Hněvkovice, Orlická, Třelická a fermanická pěhrada** a další.

5. 11 Vyhlídkové plavby, lodní doprava

Většina lodí vyplouvá na vodu koncem března či začátkem dubna, svou plavbu ukončí koncem října. **Orlická a Lipenská pěhrada** pořádá na začátku jara plavby o víkendech, nebo i během týdne ale na objednávku. V květnu je většinou zahájena pravidelná doprava a nejvíce lodí se zde objevuje o prázdninách. Na **Slapech** se nejčastěji pluje mezi zámek Orlická a hradem Zvíkov, tato trasa je mezi turisty nejoblíbenější. Další trasa vede po Vltavě například do Týna nad Vltavou. Výletní lodě najdeme i na **Brněnském pěhradě**. Pěhradu návštěvníci zajímá Dopravní podnik města Brna prostřednictvím vlastní motorových lodí. Parníky vozí turisty z Brna-Bystrce k hradu Veveří a pak dále až do Veverské Bítvy. Trasa je dlouhá 9,3 kilometru (Ulrych a TK, 2010, 75). Lodní doprava je v rámci plavební sezóny například od jara do podzimu. Další vyhlídková loď jezdí na **Slezské Hartě**. Slezská Harta je největší pěhradou Moravy a nejmladší pěhradou v České Republice. Byla vybudována v roce 1997. Od roku 2007 je cílem nejen přilehlých obcí udělat z ní turisticky využívané moravskoslezské Lipno (Ulrych a TK, 2010, 75). Výletní loď se nachází i na **Dalečickém pěhradě**. Najdeme zde 5 lodních zastávek u Kramolína, Dalečice, Hartvíkovic, Tesova a Konína. Další lodě plují například na **Máchově jezeře, Vranovské pěhradě** a **Nových mlýnech**. Jinou možností je například plavba v punkevních jeskyních v **Moravském krasu**.

5. 12 Ostatní aktivity

V práci nejsou uvedeny všechny aktivity, které se dají provozovat na stojatých vodách. Je jich mnohem více a další určitě vznikají. V následujícím textu uvedu alespoň základní informace o některých dalších aktivitách.

5. 12. 1 Vodní motorismus

Vodní motorismus můžeme charakterizovat jako plavbu na člunech s motorovým pohonem. Mezi oblíbená plavidla můžeme zařadit vodní skútry. Jsou to vodní čluny s tryskovým motorem. Motor je ukryt uvnitř plavidla, čerpá vodu a tryská ji ven. První verze vodního motocyklu vytvořil v roce 1965 C. Jacobson (Tomlinson, 2000). Moderní vodní skútry mohou jezdit rychlostí až 80 km/hod. Vodních ploch, kde by v České republice mohly skútry legálně jezdit, není mnoho. V olomouckém kraji je to jen **řeka u Nákla**. Jejich seznam naleznete na <http://www.powerboat.cz/cs/informace/prostory-pro-vodni-skutry/>.

Obrázek 14. Vodní skútr

5. 12. 2 Vodní kolo (aquaskipper, waterbird)

AquaSkipper je tzv. vodní skákadlo nebo vodní kolo, které se pohybuje po vodní hladině tak, že jezdec na něm stojí, drží říditka a skáče. Díky skákání se člověk pohybuje směrem dopředu a říditky si udržuje směrem. Na skákadle lze dosáhnout rychlosti až 30 km/hod. AquaSkipper lze vyzkoušet například v Jablonci nad Nisou, v Lysé nad Labem, na Lipně, rybníku Bezdrev, na Kamencovém jezeře a v Hradci Králové na Státním rybníce, kde se konají i mistrovství světa na aquaskipperu. AquaSkipper je možné pořídit za cenu asi 5000 Kč.

Obrázek 15. Vodní kolo

5. 12. 3 *Water ball (Aquazorbing)*

Pro provozování aquazorbingu je nezbytná koule- water ball, která je vyrobena z umělého materiálu a má průměr 2,5 m. Cena koule je asi 15 tisíc korun. Po vstupu člověka, je koule zapnuta zipem a naplněna vzduchem. Poté je možné chodit špo vodě. Aquazorbing je v ČR provozován od roku 2008. Atrakce je nabízena v aquaparcích a na koupalištích po celé ČR. Je možné ho vyzkoušet ale i na **Vltavě**, **Kamencovém jezeře**, **jezeře Koneckém** nedaleko od Prahy, ve **Velkém Dávkově**.

Obrázek 16. Aquazorbing

5. 12. 4 Dra í loď

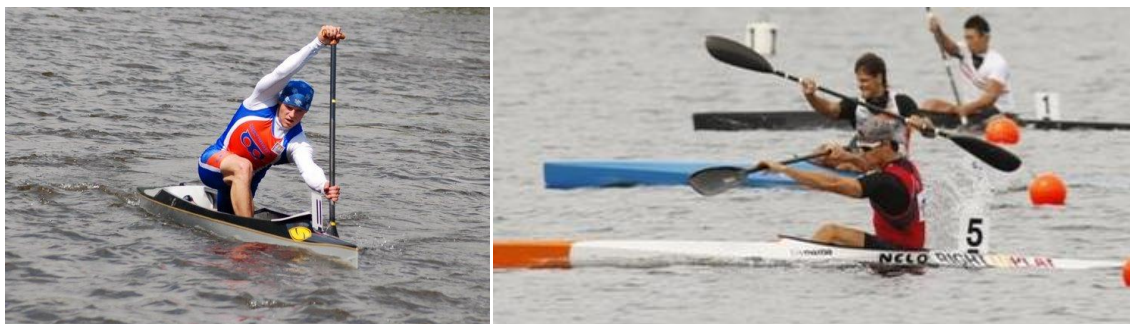
Dra í loď je loď tvaru otevřené kanoe o délce 12, 5m. Váha lodi i s posádkou je přibližně 2000 kg, bez posádky 250 kg. Na přídě je ozdobená dra í hlavou a na zádi ocasem. Posádka se skládá z 22 členů - 20 pádlujících (minimum je 16), 1 bubeník a 1 kormidelník. 10 pádlujících je napravo, 10 nalevo, bubeník sedí na přídě lodi a úderem do bubnu udává rytmus pádlování. Kormidelník řídí loď, určuje její směr. Pádlování na dra ích lodích začalo v číně před více než 2 tisíci lety. Dále z číny se dra í loď rozšířily v 70. letech minulého století, do České republiky se dostaly roku 1997 (Anonymus, 2011b).

Obrázek 17. Dra í loď

5. 12. 5 Rychlostní kanoistika

S kanoistikou se můžeme setkat i na stojatých vodách. Kromě lodí na sjezd a slalom používaných na vodních tocích, existují ještě rychlostní lodě. Závodníci při rychlostní kanoistice kleou na kolena zadní nohy a pádlují jednodílným pádlem. Závodit můžeme i v kajaku, kde se pádluje pádlem dvojdílným, závodníci v lodi sedí.

Obrázek 18. Rychlostní kanoistika, kajaking

5. 12. 6 Bruslení, lední sporty

I v zimě, když vodní hladina zamrzne, můžeme vykoušet různé sporty. Mezi nejznámější patří bruslení, které je základem většiny ledních sportů. Š bruslařský pohyb v chladném prostředí zvyšuje celkovou odolnost organismu, rozvíjí jeho funkční schopnosti, zejména působí kladně na nervosvalovou koordinaci, rovnováhu, sílu dolních končetin, správné držení těla atp. (Bubenková, 1986, 5). Počet zimních stadionů stále vzrůstá, zato prostředí s přirodním ledem ubývá. I přesto však v ČR najdeme několik zamrzlých vodních ploch vhodných pro bruslení. Nejznámější je určitě bruslařská dráha na **Lipně**, která je nejdelší na světě. Z Lipna nad Vltavou do Frymburku má 10 922 metrů (Anonymus, 2011c). Lipno zamrzá od prosince do března. K dispozici jsou pravidelně upravované trati v Horní Plané a Lipně nad Vltavou, bruslit se dá ale na celé přehradě. Na Lipně se dá v zimě provozovat i tzv. **ice windsurfing**. Plovák je speciálně upravený je vybaven bruslemi, pokud je na ledu sníž tak lyžemi. Plachta se používá stejná jako na windsurfing. Známy je také **lední jachting**. Jachta se podobá bruslicí trolce. Trup je dlouhý kolem 3,5 metru a široký max. 0,5 metru. Šlo o je opatřena třemi bruslemi, přední brusle se ovládá pákou. Sfé s plachtou je umístěn v přední části. Lední jachting se provozuje i Máchově jezere.

Obrázek 19. Windsurfing na led

Obrázek 20. Lední jachting

6 DISKUZE

V práci byly popsány jednak sportovní a rekreační vodní aktivity, ale také místa a plochy vhodné pro tyto činnosti. Nadále však zůstávají témata, která se pojí s danou problematikou a která byla v práci zkoumána pouze okrajově, nebo vůbec ne.

Zpracování základní charakteristiky vodních aktivit se může stát nám tem pro další práci v této oblasti. Možností je například podrobné rozpracování určitých činností. Zjistovat můžeme i motivaci k účasti na daných aktivitách.

Zabývat se dále můžeme jednotlivými lokalitami a oblastmi. Opatřeno se nabízí podrobné popsání vybrané vodní plochy, zaměřením bychom se mohli například na srovnání množství, velikosti a kvality vodních ploch v jednotlivých krajích. Mohli bychom také nastínit své návrhy na rozvoj určité lokality. Další možností je provést výzkum a zkoumat oblíbenost jednotlivých lokalit ve spojitosti s provozováním vodních sportů. Práce je zaměřena na stojaté vody České republiky, proto by bylo vhodné charakterizovat i aktivity, které se pojí s vodou tekoucí.

Mezi základní formy cestovního ruchu se řadí lázeňská léčebná forma. Tato oblast v dnešní době představuje obrovský potenciál. Vyúplňovány jsou přírodní léčivé zdroje a minerální prameny, na které je Česká republika mimořádně bohatá. Zkoumány by tak mohly být nejznámější a nejvýznamnější oblasti, kde se minerální vody vyskytují. Mohlo by být také detailně popsáno jejich využití.

V současné době existují na českém trhu cestovní kanceláře, které se zabývají aktivním trávením dovolené, zejména sporty a aktivitami v přírodě. Tyto cestovní kanceláře nabízejí například pobyty zaměřené na turistiku, cykloturistiku i vodní sporty. Další práce by mohla nabídnout například soupis těchto kanceláří a zhodnocení jejich nabídky.

7 ZÁV RY

Zastoupení vodní plochy v přírodě a možnost provozování vodních aktivit hraje důležitou roli při výběru lokality pro trávení volného času. Česká republika postrádá mnohé, které se řadí mezi nejdůležitější přírodní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. To proto bude konkurovat přímým státům. Z toho vyplývá, že se v této oblasti rozvíjí především cestovní ruch domácích.

Cílem práce bylo popsat sportovní rekreační aktivity, které se pojí se stojatou vodou a vypracovat soupis nejznámějších lokalit, kde jsou tyto činnosti provozovány. Chtěla jsem poukázat na to, že i v České republice se nachází dostatek stojatých vodních ploch, které jsou vhodné pro uskutečnění sportovní-rekreačního cestovního ruchu.

Při zpracování práce jsem využila především metodu sekundární analýzy. Získané poznatky z literatury, časopisů, diplomových prací a z internetu mi byly cenným zdrojem informací. Teoretická část se zabývá vysvětlením pojmů, které jsou pro pochopení tématu důležité a uvádí například významné vodní plochy České republiky. Další část je zaměřena na popis vodních aktivit a přiblížení lokalit vhodných pro tyto činnosti.

Na základě zjištěných skutečností se domnívám, že Česká republika poskytuje dostatek vodních ploch pro provozování vodních sportovní-rekreačních aktivit. Nechci ale tvrdit, že podmínky například pro windsurfing, kitesurfing či jachting jsou zde ideální. Je mi jasné, že profesionálové v těchto disciplínách vyhledávají především přímořské oblasti, kde je vítr mnohem silnější a vlny dosahují větší rozměrů. Avšak zaáteníci a pokročilí jezdci najdou v České republice dostatek vhodných vodních ploch. Nutné je však také uvést, že současný stav rekreace v některých oblastech neodpovídá možnostem zdejšího území a že lokality by mohly být využity účelněji.

V práci je popsáno 9 hlavních aktivit, které mohou být prováděny na stojaté vodě. Jedná se o *plavání*, *vodní lyžování* (ke kterému máme například i lyžování na bosých nohou a air chair), *wakeboarding* (populárně *kneeboarding*), *kitesurfing*, *windsurfing*, *jachting*, *potápění*, *rybaření*, *lodní dopravu*. Mezi ostatní aktivity jsem zařadila *vodní motorismus*, *vodní kolo*, *aquazorbing*, *dračí lod*, *rychlostní kanoistiku* a dále sporty spojené se zimou a ledem jako je *bruslení*, *lední jachting* a *lední windsurfing*. U všech hlavních aktivit jsou uvedeny vodní plochy a lokality, které jsou pro provozování dané činnosti v České republice nejvhodnější. Například přehradní nádrž *Nové Mlýny* nabízí výborné povětrnostní podmínky, proto je vhodná pro vodní aktivity, které vyžadují síly větru. Dobré podmínky pro tyto aktivity jsou i na jedné z nejoblíbenějších českých přehrad – *Lipnu*. Na Lipně lze vyzkoušet i lední sporty,

protože přes zimu na několik měsíců zamrzá. Další velmi oblíbenou vodní plochou je *Máchovo jezero*, které má také dobré povětrnostní podmínky. Pro potápění, rybaření i vyhlídkovou plavbu doporučuji *Vranovskou p. ehadu*, která má velmi čistou vodu a najdeme v ní i velké množství různých ryb. Nemohu také opomenout rybníky v *jiřních náhoncích*, které patří k tomu nejlepšímu, co lze rybařit v české republice nabídnout. Pro plavbu parníkem i výletní lodí je vhodná například *Slapská p. ehadu*. Na *Třebíčské p. ehadu* je k dispozici motorový člun ale i vleč, proto je tato vodní plocha ideální pro vodní lyžování, wakeboarding nebo kneeboarding.

Zpracování této práce přineslo mi samotné mnoho zajímavých poznatků o vodních aktivitách a o stojatých vodních plochách české republiky. Byla jsem zaskočena nedostatkem české literatury, která by se věnovala vodním sportům, ale mělo mi překvapilo, že například vodní lyžování u nás má velmi dobré zázemí.

Jestliže bylo úkoly této práce přiblížit aktivity provozované na stojatých vodách a uvést vhodné lokality pro tyto činnosti, pak se zadání podařilo splnit. Domnívám se, že zpracované téma pomohlo odhalit potenciál stojatých vodních ploch v české republice.

8 SOUHRN

Cílem práce bylo popsat sportovní - rekreační aktivity prováděné v České republice na stojatých vodách a uvést nejvhodnější lokality pro jejich provozování. Úkolem bylo poukázat na to, že i v zemi bez moře se nachází dostatek vodních ploch, na kterých je možnost provádět vodní aktivity.

Práce je rozdělena do několika kapitol a podkapitol. Úvodní část se zabývá teoretickými východisky. Uvedeny jsou poznatky o cestovním ruchu, o potenciálu cestovního ruchu a o vodě. Cestovní ruch je rozdělen na formy a druhy, zabývá se předpoklady a podmínkami pro rozvoj cestovního ruchu, zaměřuje se na analýze, která hodnotí významnost vodních ploch s rekreačním využitím. Tato část přináší také informace o základním dělení vody a pohled nejvýznamnějších vodních ploch v České republice.

Druhá část práce je zaměřena na aktivity, které jsou prováděny na stojaté vodě a dále obsahuje popis nejvhodnějších míst pro jejich provozování. Charakterizovány jsou aktivity jako je plavání, vodní lyžování, wakeboarding, jachting, kitesurfing, potápění, dračí loď, vyhlídkové plavby, vodní kolo, aquazorbing a další. U většiny aktivit je uvedena historie a potřebné vybavení a následně jsou popsány lokality, které jsou pro danou činnost nejvhodnější. U některých aktivit je zmíněna i škola, která pořádá výukové kurzy.

Dospěl jsem k závěru, že Česká republika poskytuje dostatek vodních ploch pro provozování vodních sportovních - rekreačních aktivit, ale že podmínky pro ně, které činnosti nejsou zrovna ideální. Česká republika jako vnitrozemský stát postrádá hlavní předpoklad pro rozvoj rekreačního cestovního ruchu vázaného na vodní plochy, kterým je přítomnost moře. Tímto proto bude konkurovat především státům. Z toho vyplývá, že české vodní plochy nejsou tolik vyhledávány zahraničními turisty a že se v této oblasti rozvíjí především cestovní ruch domácích.

9 SUMMARY

Target of the thesis was to describe sports and holiday activities done in the Czech Republic at stagnant water and list the most suitable resorts where you can do them. The main intention was to show that even in an inland country, there is enough of bodies of water where you can do water activities.

The thesis is divided into several chapters and sub-chapters. The introductory part deals with theoretical basis. It contains general information about tourism, tourism potential and water. Tourism is defined according to different forms and types, I focus on conditions for tourism development and mention analysis which evaluates importance of bodies of water with tourist use. This part also contains information about basic division of water and overview of most important bodies of water in the Czech Republic.

Second part of the thesis is focused on activities which are done at stagnant water and also contains description of the most suitable places where you can do them. It describes activities like swimming, water skiing, wakeboarding, yachting, kitesurfing, diving, dragon boats, sightseeing cruises, water bike, aquazorbing, etc. Most of the activities include their history, necessary equipment and also the list of locations which are the most suitable to do those activities. At some activities, there is also a school which organizes the courses.

I came to a conclusion that the Czech Republic provides enough water bodies to run water sports and holiday activities but conditions for some of them are not perfect. The Czech Republic as an inland country misses the main condition for development of water activities tourism which is sea. Therefore it cannot compete with seaside countries. As a result, Czech water bodies are not so popular among foreign tourists and particularly domestic tourism develops in this area.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- Anonymus (2011a). Retrieved 26. 2. 2011 from Word wide web:
<http://www.czregion.cz/jezera-reky>
- Anonymus (2011b). Retrieved 22. 6. 2011 from Word wide web:
<http://www.praguedragons.cz/cs/content/draci-lode>
- Anonymus (2011c). Retrieved 22. 6. 2011 from Word wide web:
<http://www.lipno.cz/volny-cas/brusleni/>
- Anonymous (no date). Retrieved 1. 3. 2011 from Word wide web:
<http://www.cwsf.cz/co-je-vodni-lyzovani-str-26.html>
- Bezdí ek, J. (1994). *Windsurfing*. Brno: Votobia.
- Bubnková, J. (1986). *Bruslení a základy krasobruslení*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- echovská, I., & Miler, T. (2008). *Plavání*. Praha: Grada.
- ertík, M., Attl, P., Sysel, J., & Vitáková, M. (2000). *Cestovní ruch*. Praha: OFF.
- TK (2011). Ryba ení p iláká na jih ech kafdoro n 25 000 turist . *COT business*, 5, 40.
- Darton, M. (1998). *Jachting*. Praha: Václav Svojtka.
- Dobrovolná, V. (1998). *Mapolní atlas sv ta*. Praha: Kartografie
- Evans, J. (2003). *Jachting: praktická p íru ka*. Dob ejojvice: Rebo Productions.
- Fára, J. (1983). *Windsurfing*. Praha: Olympia.
- Giehr, J., & Hahn, M. (2000). *Plavání*. eské Bud jovice: KOPP.
- Hanel, L. (2001). *Na-e ryby a ryba ení*. Praha: Brázda.
- Hesková, M. et al. (2006). *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna.
- Holzappel, R. (2004). *Potáp ní*. eské Bud jovice: KOPP.
- Jan ar, V., & Novák, I. (1998). *Kilometrál eských a moravských ek*. Zlín: SHOCart.
- Ka-parovský, K. (1998). *Zem pis v kostce*. Havlí k v Brod: FRAGMENT.
- Kode-, J., & Hru-ka, J. (1990). *Historie kanoistiky, jachtingu a windsurfingu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Ma ák, J. (1994). *Malá -kola potáp ní*. Praha: Gnóm.
- Ryglová, K. (2009). *Cestovní ruch*. Ostrava: KEY Publishing.
- Thumbauer, J., & Vobr, R. (2005). *Windsurfing*. eské Bud jovice: KOPP.
- Tomlinson, J. (2000). *Encyklopedie extrémních sport* . Praha: Egmont.
- Ulrych, P. (2010). Vzh ru na palubu, velí jaro! *COT business*, 5, 75.
- Vrana, I. (1990). *Jachting*. Praha: Olympia.

Vystoupil, J., Mauer, M., & Holešinská, A. (2005). *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu v R. Brno*: Masarykova Univerzita.

West, M. (2007). Retrieved 26. 2. 2011 from Word wide web:

<http://zempl.westovi.cz/php/vodstvocr.php>

Zajac, A. et al. (1983). *Športy a turistika na vode*. Bratislava: Šport.

DALŠÍ POUŽITÉ ZDROJE:

Artz, D. (2003). *Technika a metodika kitesurfingu*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta lesné kultury, Olomouc.

Bauerová, M. (2003). *Potápění v České republice a v zahraničí*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta lesné kultury, Olomouc.

Bíňa, J. (2002). Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. *Urbanismus a územní rozvoj*, 5 (1), 2-11.

Marousková, M. (1997). *Moderní trendy sportovních a rekreačních aktivit na vodních tocích v závislosti na jejich charakteru a obtížnosti*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta lesné kultury, Olomouc.

Winner, K. (1995). *Windsurfing*. Champaign, IL: Human Kinetics.

<http://www.bystrc.net/okoli/Prehrada.htm>

<http://www.cwsf.cz/>

http://www.f4.cz/f4_palava_windsurfing.html

<http://www.hydrofoil.org/history.html>

<http://www.kamencovejezero.cz/>

<http://www.kite-kurzy.cz/>

<http://www.kulturnipecka.cz/design-technologie/wakeboarding-letni-sportovni-pecka>

<http://lipnoyachting.webnode.cz/jachtarska-skola/>

<http://www.pandasport.cz/?clanek=38>

<http://www.powerboat.cz/cs/informace/prostory-pro-vodni-skutry/>

<http://www.sra-hlucin.cz/>

<http://www.stranypotapecske.cz/kurzy/>

<http://www.stranypotapecske.cz/lokality/default.asp>

<http://www.wakeboard.cz/klub-owk.html>

<http://www.water-ski.cz/draha-wakeboard.htm>

<http://www.waterski.cz/sporty/vodni-lyzovani>